

authoritate commoveretur. Nec enim ullis traditionibus assensum fidei præstare tenemur, nisi fuerint in Ecclesia receptæ, & observatæ. P. Suar. *d. disp. 5. sect. 4. num. 7.*

Ad Num. 2.

19 Est apud Theologos frequens, & indubitata conclusio, quam D. Covar. in presenti nos docet, nempe nec Ecclesiam, nec Summum ejus Antistitem posse novos Fidei articulos introducere, aut statuere aliquam propositionem de fide tenendam, quæ antea talis non esset. Ita P. Suar. *de Fidei disp. 3. sect. 11. num. 4.* P. Valent. *d. lib. 8. cap. 3. vers. lam verò.* P. Hurtad. *de Mendoza tract. de Fide, disp. 7. sect. 3. §. 80.* nam ut hic ait eadem *disp. sect. 2. num. 17.* Ecclesiæ definitio non est divina revelatio, sed revelationis testimonium. Quid autem operetur autoritas Ecclesiæ declarantis aliquid de Fide, tradidit ex Molina P. Suar. *ubi proxime.* ibi: *Quod si inquiratur, quid nobis conferat Ecclesiæ definitio, responderet (scilicet Molina,) ut nobis cerio constet, illud esse de Fide certum, saltem mediata: nam Spiritus Sanctus non assistit Ecclesiæ, ut aliquid efficiat de Fide, quod antea non erat, sed ut non erret quando declarat, quid sit de Fide mediata, vel immediata.* Idem Suar. *dicta sect. 11. num. 11. in fin.* asserit, Ecclesiam sua definitione efficere, ut aliquid sit nunc de explicita & formali Fide, quod antea non erat.

20 Verum hæc restringenda sunt ad Fidei nostræ articulos ac mysteria, alias enim contingere potest, ut nunc post Ecclesiæ definitionem aliquid de Fide sit tenendum, quod ante illam non erat, ut observat P. Valent. *sup. d. cap. 3. vers. lam quod,* cujus assertionis exemplum expendit in Sanctorum canonizatione; nam juxta veram, ac communem sententiam, quam plurimorum autoritate comprobavimus supra, *lib. 1. cap. 10. n. 49.* Pontifex in illa errare non potest, quo admisso post Ecclesiæ definitionem est de Fide eum æterna beatitudine gaudere, quem ipsa in numerum Sanctorum retulit, quod quidem antea tale non erat. Aliud præterea exemplum hujus veritatis adduci posset de libris sacris, qui aliquando canonici non habebantur; etenim postquam constituti sunt intra canonem divinatorum voluminum, est de Fide illos Spiritu Sancto dictante conscriptos esse, infallibilemque veritatem continere, quod ante Ecclesiæ approbationem de Fide non fuit. Vide infra, *num. 22.*

Ibi: *Ecclesia verò licet non possit facere, quod quadam, &c.*

21 Eadem ratione, qua Ecclesia nequit efficere aliquid de Fide, quod ad illam antea non spectabat, non valebit decernere propositionem aliquam esse hæreticam, quæ prius hæresim non continebat; quia de natura hæresis est, quod opponatur Catholicæ veritati. Farinac. *d. §. 1. num. 3. cum seqq.* Sanch. *in Decalog. lib. 2. cap. 7. à princ.* & cum pluribus alijs est prænotatum supra, *lib. 13. cap. 1. num. 7.* Unde ut assertio quævis hæretica constituat nunc, quæ talis antea non erat, necessario desideratur, quod Ecclesia propositionem contrariam de Fide definjat, cui ista adversetur; hoc Ecclesia efficere non valet: ergo neque illud, idest hæreticam assertionem aliquam decernere, quæ Fidei Catholicæ non opponebatur. Et hanc

conclusionem cum D. Covar. sustinent Guttier. *d. q. 32. num. 45.* Param. *de Origin. & progressu S. Inquisitionis, lib. 3. tit. de hæresi, n. 14.*

Hæc autem resolutio eidem limitationi subji-
cienda est, cui præcedentem subjecimus supra, *n. 20.* nam qui ante canonizationem cujusvis Sancti assererat eum æternæ damnationi deditum, hæresim non contraheret; secus si postea supposita doctrinâ, quod error Pontificis in his intervenire nequit. Similiter hæretica propositio non esset, quod libri Esther, Tobie, & alii, qui dubiæ fidei habebantur, divina carebant autoritate antequam ab Ecclesia in canone sacrorum voluminum constituerentur; hodie verò aliud esset dicendum, etenim ex his thesibus neutra sacra Pagina testimonio, aut traditioni in Ecclesia receptæ, ac constanti refragatur; at post Sedis Apostolicæ decretum utraque est adversus Ecclesiæ autoritatem, & ut hæretica damnari debet; quia supponit eam in his definiendis labi in errorem posse, quod à Catholica deviat veritate; etenim quod errare Ecclesia non valeat, dum libros canonicos declarat, assertum est supra, *num. 10.* Idem de canonizatione Sanctorum tenent non pauci, quos dedimus supra, *d. n. 49.* Ad hæc respicere existimandus est D. Covar. *in fin. vers. ibi: Potest tamen Ecclesia efficere per ejus in re olim ambigua, & controversa definitionem, &c.*

Ibi: *Quia nos latebat, an ea esset opinio contraria Fidei.*

Vide supra, *num. 19.* ubi effectus ex Theologis tradidimus; qui ex definitione Ecclesiæ circa res Fidei subsequuntur. Hic autem observare oportet, neminem hæreseos reum fieri, ut pœnas contra hæreticos stabilitas incurrat, nisi qui cognoverit errorem, quem fovet, Catholicæ Fidei refragari, ut videre est apud Farinac. supra, *d. §. 1. num. 16.* August. Barbof. *in collectan. ad Decretal. tit. de hæretic. in rubric. Sanch. d. cap. 7. à princ. & alios quos memoravimus supra, lib. 3. cap. 1. n. 19.* Unde cum erranti non liqueat esse de Fide veritatem, quam impugnat, mediante Ecclesiæ declaratione, hæreticus formaliter dici non potest, etsi hæreticalem propositionem materialiter tutetur, sicut D. Covar. rectè monet. Et quavis divinæ revelationes sacris Literis contineantur, quibus omnino fidem adhibere tenemur, opus tamen est, ut Ecclesia eas nobis credendas proponat, quæ est infallibilis regula quoad Fidei dogmata, ut illis prudenter assensum præstemus. P. Hurtad. *de Mendoza tract. de Fide, disp. 7. sect. 3. §. 80.* ibi: *Non facit Ecclesia aliquid de Fide, sed exigitur propositio, ut per eam fiat prudenter credibilis revelatio.* De quo Valent. *sup. lib. 6.*

His accedit, quod neque istud, nec aliud crimen perpetratur sine animo & voluntate sic delinquendi, *l. Furtum 37. ff. de usucap. l. Verum 40. ff. de furt. l. Item apud Labeonem 15 §. Si quis virgines, ff. de injur. l. 5. tit. 17. p. 7. cap. Si verò 4. de sentent. excomm.* quibus iuribus aperte probatur ignorantiam facti à delicti pœna excludere, & egregie id docet Greg. Lop. *in d. l. 5. gloss. 1.* Igitur antequam Ecclesia definiat propositionem aliquam esse de Fide, qui contrarium etiam pertinaci animo sustinuerit, hæretici pœnas non luet, cum animum non habeat contradicendi Catholicæ veritati, quanquam non ignoret falsum esse quod sentire se profitetur.

Ibi:

Ibi: *Sed quia nomen hoc hæreticorum.*

25 De etymologia, & acceptione nominis hæresis, nonnulla præmissimus supra, *lib. 3. cap. 1. num. 22.* & consulas Farinac. *sup. num. 41.* Barbof. *ubi proxime.*

Ibi: *Exigit profectò pertinaciam, & rebellionem.*

26 Absque pertinacia hæresim non patrari, cum pluribus assertum est supra, *d. cap. 1. n. 17.* Vide Farinac. Barbof. Sanch. *ubi sup.* Guttier. *d. q. 32. Canteram in 99. crimin. tit. de hæret. à princ.* P. Suar. *de Fid. disp. 19. sect. 2.*

Ibi: *Pœnas Ecclesiam esse potestatem istam declarandi.*

27 Cujus declarationi assensum præstari necesse est, quia divina nititur autoritate ob infallibilem sancti Spiritus assistentiam, qui Ecclesiam in errorem dilabi circa definitiones Fidei nunquam siner. Vide notata supra, *lib. 1. cap. 10. n. 5.* Hinc provenit, ut si quis post Ecclesiæ decretum quicquam adversus Fidem tenuerit, gravissimè delinquat, cum divinæ veritati se opponat, qua propter meritas pœnas dabit, quas ob tantum scelus jura decernunt.

Ibi: *Hinc ab hæresis labe qua ex parte.*

28 Haud pauci gravissimi viri doctrinâ, ac sanctimoniâ perillustres in diversos errores ceciderunt absque hæresis nota, quos nunc post Ecclesiæ definitionem inter hæreses numerari compertum est. Sic evenit D. Cypriano circa rebaptizandos eos, qui ritè ab hæreticis Baptisma susceperant: & quod mirabilius est, semel atque iterum prolapsus est, eodem D. Cypriano Præside, Concilium Africanum plurium Episcoporum assensu, qui interfuerunt, de quo supra, *cap. proximo, num. 21.* & observat Hurtad. *de Mendoz. d. sect. 3. §. 81.* Hodie verò qui idem pertinaciter assereret, ut hæreticus damnaretur, quia ab Ecclesia definitum est, non esse iteranda sic collata Baptismata, sicut nec aliud simile Sacramentum, prout traditur *d. c. proximo, n. 16.*

Ibi: *Erraret equidem quod est ab Ecclesia Catholica.*

29 Ecclesia circa res Fidei aliquid definiens est omnino ab errore immunis ob Spiritus Sancti assistentiam, qui fallere, aut falli non potest, quod plane constat ex traditis supra, *lib. 1. c. 10. n. 5. & 47. & sub hoc c. n. 10. 13. & 18.* Imò in sola Ecclesia Romana Fidei Regula quaerenda est. Valent. *sup. lib. 6. per tot.*

Ibi: *Potest tamen Ecclesia efficere.*

Vide supra, *n. 20. & 22.* ubi hujus assertionis exempla recensentur.

Vers. *Canonicos verò libros ex Gelasio.*

30 Canonicorum voluminum catalogus legitur non solum in locis, quorum supra meminimus, *n. 3.* sed etiam apud D. Aug. *lib. 2. de doctr. Christ. cap. 8. D. de Faria Novæ Addit. ad Covar.*

Card. Baron. *Annal. tom. 6. in fin.* ubi de legatione Ecclesiæ Alexand. *vers. Confiteor, Azor. p. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Quarto queritur, Becan. in analog. veter. & novi Testam. cap. 1. q. 1. num. 1.* Sixt. Senens. *in Bibliotheca sancta, lib. 1. sect. 1. tit. de varijs supputationibus, Glossa Ordin. Bibl. in principio, ubi de libris Canonicis, vers. Isti sunt, Theatrum vitæ humanæ lit. B, pag. 212.*

Catalogus sacrorum voluminum in hunc modum, & ordinem habetur novissimè in Trident. *sess. 4. ibi: Testamenti veteris quinque Moysi, id est Genesis, Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium, Josua, Judicum, Ruth, quatuor Evangelium, duo Paralipomenon, Esdra primus, & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Judith, Esther, Job, Psalterium Davidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabole, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Propheta minores, id est Osea, Joel, Amos, Abdias, Jonas, Michæas, Naum, Abacuc, Sophonias, Aggeus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus & secundus. Testamenti novi, quatuor Evangelia, secundum Matthæum, Marcum, Lucam, & Joannem, Actus Apostolorum à Luca Evangelista conscripti, quatuordecim Epistola Pauli Apostoli ad Romanos, dua ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, dua ad Thessalonicenses, dua ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli dua, Joannis Apostoli tres, Jacobi Apostoli una, Juda Apostoli una, & Apocalypsis Joannis Apostoli. Qui libri omnes unico volumine, quod Biblia nuncupatur, circumferuntur simul cum libro tertio, & quarto Esdræ, qui sancti canonici non sunt, cum à Concilio in hoc à canone non recensentur.*

Vers. *Genesis liber unus.*

Canon iste recensetur sub Concilio Romano priore sub Gelasio, *tom. 3. Concil. pag. 663. in edit. Parisensi anni 1636.* Sed ibi trium librorum author Salomon duntaxat asseritur, (quod & D. Covar. infra, *vers. Psalmorum liber unus,* animadvertit,) qui exprimuntur, nempe Proverbia, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, & immediatè subsequuntur Sapientia, & Ecclesiasticus, de quibus est controversia, an fuerint à Salomone conscripti, ut videre est apud D. Covar. *infra n. 3.* quos quidem codices omnes complectuntur verba illa: *Salomonis libri quinque.* Hunc Gelasianum catalogum si quis conferat cum præcedenti ex Tridentino transcripto, unicum discrimen tantum inveniet quoad vetus Testamentum, quod scilicet in illo admittuntur duo libri Esdræ, primus & secundus, ut canonici, in isto primus tantummodo, ut legenti patet. Verum hoc ex eo fortè provenit, quod primum librum Esdræ aliqui in primum & secundum dividunt, ut tradit Sixt. Senens. *in sua Bibliotheca Sancta, lib. 1. sect. 1. tit. de argument. authorib. & temporib. libror. veter. Testam. sub vers. Esdræ libri duo.* Præterea Gelasius librum Jesu Nave vocat, qui in Tridentino Josue nuncupatur, nam hic Latine, ibi Græcè idem nomen expressum est, ut deducitur ex Sixto Senensi *ibi proxime, sub vers. Josue.* Tandem apud Tridentinum unus ex libris Salomonis dicitur Parabole, & apud Romanum in præcitato loco Proverbia.

11

Vers.

Verf. Multa poterant hoc in loco.

33 Plurima quidem hauriri possent ex Cornelio à Lapide, qui in principio cujusque voluminis fuscè inquiri de iis, quæ ad sacrum librum, quem suis commentariis illustrat, spectant: item ex Sixto Senensi in d. Biblioth. Sancta, qui lib. 8. hereticorum calumnias adversus Testamentum vetus, singulosque ejus libros diluit, & enervat: quod utique præstitit Cornel. à Lapide in Gens. proem. de encomiis sacra Scriptura, sect. 2. num. 51. cum seq. Card. Bellarm. lib. 1. de verb. Dei scripto.

Verf. Regum libri quatuor.

34 Ex libris divinis quidam suos certos, ac notos authores habent, alii non utique, sed adhuc sub iudice est, à quibus fuerint scripti, ut admonet Becan, in analogia veteris & novi Testamenti, cap. 1. quest. 2. num. 1. Primi ordinis sunt Genesis, & quatuor alii, qui in Canone subsequuntur, & Pentateuchi nomine continentur, qui à Moysè conscripti sunt, de quo nunquam extitit controversia. Sixt. Senens. d. cap. 1. sub versic. Pentateuchus, Becan. ubi proximè. Item compertum est, Josue autorem fuisse ejus libri, qui suo nomine inscribitur. Sixt. Senens. sub versic. Josue. Liber Judicum certo caret scriptore, quidam eum Samueli tribuunt, alii Ezechielii, alii Isaia. Sixt. Senens. sub versic. Judicum & Ruth, ubi idem de libro Ruth asseverat. Ex quatuor libris Regum, primum, & secundum ediderunt Samuel, Nathani, & Gad Prophetæ; tertium, & quartum Esdras, vel ut aliis placeat, Jeremias. Sixt. Senens. sub versic. Liber primus & secundus Regum, & sub versic. Regum tertius & quartus. Libris duobus Paralipomenon assignari non potest certus author, licet aliquibus Esdras videatur. Sixt. Senens. sub versic. Paralipomenon libri duo. Confule Cornel. à Lapide sup. eos libros, Card. Bellarm. de Scriptor. Ecclesiast. Testam. veter.

Verf. Psalmorum liber unus.

35 Est quaestio, an omnes 150. Psalmos David composuerit, vel sint ex diversis authoribus collecti, quorum nomina in epigraphe plurium Psalmorum exprimuntur: Priori sententiæ subscribere Chrysostomus, & Augustinus, qui totius operis Davidem efficiunt conditorem. Posteriori amplectitur Hieronymus post Athanasium, secundum quam David septuaginta tres edidit Psalmos, reliquos Salomon, Moyses & alii; quos in unum congerit Sixt. Senens. sub versic. Psalterium, ubi quot, & quos scripserit quisque demonstrat: & huic posteriori sententiæ assentitur Becan. d. q. 2. num. 3. & observa Psalmorum titulos esse Canonicos. Azor. part. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Nonò quaeritur; & vide de hac quaestione Marian. in veter. Testamentum, in princip. Psalter. Bellarm. sup. verb. David. ubi tradit Psalmum 251. qui Davidi tribuitur apocryphum censeri; Senens. lib. 1. vers. Psalterii appendix, Torniel. Annal. anno 2964. à num. 4.

Ibi: Salomonis libri quinque.

Jam supra, num. 32. prænotatum est, quod in præsentia D. Covar. monet: & quidem tres tantum à Salomone libros esse conscriptos, extra dubium non est, ut ex his quæ D. Covarr. subjungit, apparet: sed crebriori scribentium calculo receptum videtur. Sic Senens. sub versic. Libri tres Salomonis, licet sub versic. Sapientia Salomonis, aliud sentiat. Cornel. à Lapide. sup. lib. Sapient. in princ. vers. Tertio quia, Bellarm. verb. Salomon, Salian. Annal. Ecclesiast. tom. 3. anno 3058. in fin. ubi ex D. Hieronymo enarrat, Salomonem jam penitentem sub senium hos tres libros scripsisse, nempe Proverbia, Ecclesiasten, & Canticum Canticorum: quod apertius constabit ex proximè dicendis, cum demonstrabitur, Ecclesiastici, & Sapientia codices ad Salomonem non pertinere.

Ad Num. 3.

Meminiſſe opus est eorum quæ tradidimus supra, num. 4. nam ex libris Canonicis quidam olim pro talibus ab Ecclesia recepti non fuerunt: hi sunt Baruch, Esther, Tobias, Judith, Sapientia, Ecclesiasticus, Machabæorum duo, qui ad testamentum vetus spectant. Ex novo Epistola ad Hebræos, Epistola D. Jacobi, Epistola S. Judæ, secunda S. Petri, secunda & tertia S. Joannis, Apocalypsis. Quibus cognitis, facile deprehenditur, qui libri protocanonici vocentur, id quibus nunquam dubium extitit; nam ceteri omnes intra Canonem constituti sunt. tales haberi debent. Vide Cornel. à Lapide. in proleg. ad lib. Ecclesiastici, c. 1. vers. Suppono. Gloss. Ordin. Bibliæ in princ. ubi de libris Canonicis, vers. Iſti sunt, Azor. p. 1. lib. 8. cap. 1. vers. Libri porro, Sixt. Senensem sup. lib. 1. sect. 1. vers. Canonici. De illis ergo codicibus præcipue, qui aliquando dubiæ fidei fuerunt, D. Covarr. differit, initium capiens à libris Ecclesiastici, & Sapientia, de quibus duplex est quaestio, una de eorum autoritate, altera de auctore: utramque egregiè suo more discutit Cornel. à Lapide in Ecclesiast. prolegom. cap. 1. & 2. & in lib. Sapient. proem. à princip. nec minus latè Piña sup. Eccles. prologo 2. & 4.

Et quidem in primis supponendum est, hodie de hujusmodi librorum autoritate ambigere non licere, quos jam Ecclesia cum reliquis voluminibus sacris recensuit, ideoque parem unicuique auctorem, scilicet Spiritum Sanctum, cunctis extitisse fatendum est: nec minus autoritatis obtinent qui postremò approbati feruntur, ut sup. n. 4. præmissimus, & ita de Fide tenendum est. Cornel. à Lap. d. cap. 1. vers. Nunc duo, & in lib. Sap. in princ. vers. Verum respondeo. Piña d. prologo 4. n. 5.

Illud compertum est, Ecclesiasticum, & Sapientiam non esse ex libris protocanonicis, sed ex deuterocanonicis, qui dubiæ fidei nonnunquam habebantur, ut apparet ex catalogo, qui est supra, num. 37. & testantur Cornel. à Lapide sup. Sapient. in princip. vers. Porro S. Athanasius, & sup. Ecclesiastic. in prolegomen. cap. 1. versic. Suppono, Piña prolog. 4. num. 2. Azor. dicto versic. Libri porro, Glossa Ordin. sup. versic. Iſti sunt, Valent. tractatu de rebus Fidei hoc temp. controvers. Itaque licet. Lorin. sup. Sapient. in præfat. cap. 1.

40 Verum quæri potest à quo libri isti ceperunt esse canonici? Cornel. à Lapide sup. Sapient. dicto princip. versic. Verum respondeo, de eo volumine agens plura, & antiquissima Concilia, Sanctorumque Patrum testimonia congeſſit, ex quibus apparet, librum illum multis antè sæculis esse ab Ecclesia ceu canonicum approbatum, quàm à Tridentina Synodo in Canonem referretur. Idem de Ecclesiastico testatur Piña ubi proximè, num. 5. quod utique suadent tradita hic à D. Covar. Et hæc de hujusmodi librorum autoritate.

Ibi: Qui illud inquiri, an hi libri fuerint à Salomone scripti?

41 Hoc etiam ad amissum, ac latè disquiri Cornel. à Lapide, qui sup. Ecclesiastic. in prolegomen. cap. 2. pluribus laudatis, qui operis ejus auctorem Salomonem fuisse asseverant, ipse versic. Verum certum est, resolviſſe Jesum filium Sirach. id volumen edidisse, ut habetur in ejus epigraphe, quod ille fuscè probat. Idem similiter tucetur Piña sup. prologom. 2. ex num. 5. Consentit Sixt. Senens. d. lib. 1. versic. Ecclesiasticus, Becan. in analog. veteris & novi Testamenti, cap. 1. q. 2. num. 6. Bellarm. verb. Jesus Sirach. Torniel. Annal. anno 3008. num. 2. & alii plures apud ipsos, maxime D. August. lib. 2. de doctrina Christiana, cap. ult. D. Epiphani. lib. 1. hæres. 8. & lib. de ponderib. D. Hieron. in prolog. ad lib. Reg. & in præfat. ad Proverb. Salomon. quod plane exprimitur cap. penult. ejusdem Ecclesiast. in hæc verba: Doctrinam sapientia, & disciplina scripsit in codice isto Jesus filius Sirach Jerosolymita, qui renovavit sapientiam de corde suo. Quod utique in prologo similiter habetur.

42 Quis autem fuerit hic Jesus filius Sirach, ejusque genealogiam tradidit Cornel. à Lapide versic. Quæres quis fuit, ubi testatur illum Prophetam fuisse, floruisseque post Alexandrum Magnum sub Rege Ptolemæo Philadelpho. Vide Torniel. Annal. anno mundi 3741. num. 3. & anno 3808. à num. 2.

43 Pluribus de causis liber iste Salomonis esse credebatur, quas recenset Cornelius versic. Dices cur. Prima ob similitudinem, quam cum libris Salomonis habet. Secunda, quia Jesus nonnulla ex Salomone deprompsit. Tertia, nam cum sapientialis fuisset, Salomonis operibus annecti solebat, unoque volumine continebantur. Quarta, quoniam eloquio similes erant. Quinta, quod Jesus hic alias Salomon vocabatur. Sexta quoniam ipse author Salomonis nomine opus suum insignierit. De quibus Piña sup. prolog. 2. num. 6. & paulò inferius D. Covarruv. aliquam insinuat.

Ibi: De auctore autem libri, qui Sapientia inscribitur.

44 De hac quaestione quadruplex opinio apud Scribentes reperitur. Prima sustinet, codicem istum à Salomone elaboratum, Secunda à Jesu filio Sirach, Ecclesiastici auctore. Tertia à Philone Judæo juniore, qui post Christi tempora vixit. Ultima à Philone seniore, qui Christum centum sexaginta annis antecessit, quas omnes refert, ac rejicit Cornel. à Lap. sup. Sapient. ex vers. Prima sententia, & tandem versic. Dico. P. de Faria Novæ Addit. ad Covar.

ergo, concludit certum hujus libri auctorem esse Spiritum Sanctum, sed à quo scriptus fuerit, penitus latitare. Consulas præterea Gloss. ordin. sup. versic. Iſti sunt, el 2. ubi quod omnium ferè consensu author fuit Philo Alexandrinus Judæus. Sixt. Senensem sup. versic. Sapientia Salomonis, Lorin. sup. Sapient. in præfat. cap. 1. & 2. Becan. d. q. 2. num. 3. Bellarm. sup. verb. Salomon.

45 Quo tempore editum fuerit hoc volumen non constat, suspicatur tamen Cornel. versic. Videtur ergo, coætaneum esse Ecclesiastico, & post extinctum Alexandrum Magnum sub tempore Ptolemæi Philadelphi à suo auctore confectum. Vide supra, num. 42.

Ibi: Uterque enim propter eloquii similitudinem.

Et etiam aliis de causis, quæ ex Cornelio à Lapide enumerantur supra, num. 43. quæ ferè omnes utriusque codici, nempe Ecclesiastico, ac Sapientia accommodari possunt, quanquam Cornelius solum de Ecclesiastico sit loquutus.

Ad Num. 4.

Hic liber Job inter protocanonicos recensetur, quia tam apud Hebræos, quàm apud Christianos pro divino est habitus, ac intra Canonem receptus, de cujus autoritate infallibili nunquam Catholicis dubitarunt. Pineda super Job, in præfat. cap. 2. num. 2. Sixt. Senens. vers. Job, Gloss. ordin. ubi sup. vers. Iſti sunt, el primero, Azor. part. 1. lib. 8. cap. 1. versic. Libri porro.

Ibi: De auctore verò licet varia fuerint opiniones.

De quo fuscè Pineda sup. cap. 3. per totum, ubi quinquè sententiæ examinantur; nam quidam librum hunc ab amicis Job scriptum opinantur, alii à Salomone, alii à Moysè, alii ab aliquo ex Prophetis, alii tandem à Job ipso, quam ultimam pluribus comprobant, & amplectitur idem Pineda ex num. 3. Videndi sunt etiam Gasp. Sanch. in Job, prolegomen. 2. Senens. ubi proximè, Mariana in veter. Testam. sup. Job. in principio, Becan. sup. num. 7. Bellarm. de Scripioribus Eccles. Testament. veter. verbo Job.

Ibi: Sermones Syro scriptum.

46 Quo idiomate author codicis hujus usus fuerit, exactè inquiri Pineda sup. cap. 3. ubi an simplici, & pura lingua Syria, vel mixta, & corrupta scriptus fuerit, scilicet Syrochaldaica, ex Hebræa, & Chaldaea constante.

Ibi: Illud tandem obiter adnotabimus.

47 Quis fuerit Job, utrum Sanctus, Propheta, vel Rex, & alia disquirunt Gasp. Sanch. in prolegomenis, & Pined. in comment. ad cap. 1. à princip. de quibus omnino videndus differit Salian. Annal. Ecclesiastic. tom. 1. anno mundi 2319. à num. 4. & aliis pluribus annis, & Torniel similiter in Annal. sacris.